

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / SENTABR /
9-SON, III-QISM

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 2026-yil, sentabr.
III-qism*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golischeva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukirimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

DUAL TA'LIM ASOSIDA TEXNIKA FANLARINI O'QITISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH: ELEKTR ENERGETIKASI TA'LIMI MISOLIDA.....	14
Zoxidov Ikboljon Zokirjonovich	
KICHIK BIZNESDA RAQAMLI MARKETING VOSITALARINING SAVDO HAJMINI OSHIRISHDAGI IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	20
Raxmonova Feruza Musakulovna	
MOLIYALASHTIRISHDA DAVLAT ARALASHUVINING IQTISODIY ASOSLARI	27
Yerjanov Shohrux Kabil o'g'li	

IJTIMOYIY TADBIRKORLIKNI MOLIYALASHTIRISHDA DAVLAT ARALASHUVINING IQTISODIY ASOSLARI

Yerjanov Shohrux Kabil o'g'li

O'zbekiston ta'lim va innovatsiyalarni rivojlantirish assotsiatsiyasi direktori

Email: YerjanovShohrux@gmail.com

ORCID: 0009-0003-3424-8194

UDK: 334.012.42:336.13

Annotatsiya: Maqolada ijtimoiy tadbirkorlik subyektlarini davlat tomonidan moliyaviy qo'llab-quvvatlashning iqtisodiy asoslari tadqiq etilgan. Jamoat sektori iqtisodiyoti va ijtimoiy tadbirkorlik nazariyasining zamonaviy yondashuvlarini sintez qilish asosida davlat aralashuvini oqlovchi to'rtta o'zaro bog'liq, ammo mustaqil iqtisodiy asos ajratib ko'rsatilgan: ijobiy tashqi samaraning ichkilashtirilmasligi, qiymat yaratish va uni o'zlashtirish o'rtasidagi tizimli uzilish, axborot assimetriyasi natijasida yuzaga keladigan kredit ratsionlashi hamda ixtiyoriy sektor nuqsonlari. Muallif tomonidan bozor nuqsonining turi bilan unga adekvat davlat moliyaviy vositasini moslashtirish matritsasi taklif etilgan, shuningdek, qo'llab-quvvatlashning intensivlik va degressivlik tamoyillari nazariy jihatdan asoslangan. Tadqiqot natijalari ijtimoiy tadbirkorlikni moliyaviy qo'llab-quvvatlash choralari loyihalashda nazariy-uslubiy asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Kalit so'zlar: ijtimoiy tadbirkorlik, ijtimoiy korxona, bozor nuqsoni, ijobiy tashqi samara, davlat moliyaviy qo'llab-quvvatlashi, axborot assimetriyasi, gibril tashkilot, ijtimoiy moliya, degressiv subsidiya.

Аннотация: В статье исследуются экономические основания государственной финансовой поддержки субъектов социального предпринимательства. На основе синтеза современных подходов экономики общественного сектора и теории социального предпринимательства выделены четыре взаимосвязанных, но самостоятельных экономических основания государственного вмешательства: неинтернализация положительных внешних эффектов, системный разрыв между созданием и присвоением ценности, кредитное рacionamento вследствие информационной асимметрии, а также провалы добровольного сектора. Автором предложена матрица соответствия типа провала рынка адекватному государственному финансовому инструменту, а также теоретически обоснованы принципы интенсивности и деgressивности поддержки. Результаты исследования могут служить теоретико-методологической основой при проектировании мер финансовой поддержки социального предпринимательства.

Ключевые слова: социальное предпринимательство, социальное предприятие, провал рынка, положительный внешний эффект, государственная финансовая поддержка, информационная асимметрия, гибридная организация, социальные финансы, деgressивная субсидия.

Abstract: The article examines the economic rationale for state financial support of social entrepreneurship. Drawing on a synthesis of public sector economics and contemporary social entrepreneurship theory, it identifies four interrelated yet analytically distinct justifications for state intervention: the non-internalisation of positive externalities, the systemic gap between value creation and value capture, credit rationing arising from information asymmetry, and voluntary sector failure. The author proposes a matrix aligning each type of market failure with the corresponding state financial instrument, and provides a theoretical justification for the principles of support intensity and degressivity. The findings may serve as a theoretical and methodological basis for designing financial support measures for social entrepreneurship.

Keywords: social entrepreneurship, social enterprise, market failure, positive externality, state financial support, information asymmetry, hybrid organisation, social finance, degressive subsidy.

KIRISH

So'nggi yigirma yil ichida ijtimoiy tadbirkorlik iqtisodiyot fanida mustaqil tadqiqot maydoniga aylandi. Bu jarayonning amaliy sababi ochiq: rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda ijtimoiy muammolarning bir qismi na sof bozor mexanizmi, na an'anaviy davlat ta'minoti orqali samarali hal etilmayotgani ayon bo'ldi. Ijtimoiy tadbirkorlik ushbu bo'shliqda — tadbirkorlik usullaridan ijtimoiy maqsadga erishish uchun foydalanish yo'lida — shakllandi.

O'zbekistonda ushbu yo'nalish yaqin vaqtlargacha asosan xayriya va notijorat faoliyat doirasida qaralib kelindi. Tadbirkorlik kodeksining qabul qilinishi bilan "ijtimoiy tadbirkorlik" va "ijtimoiy korxona" tushunchalari huquqiy maqom oldi, ijtimoiy ehtiyojmand aholi toifalari va ularni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari belgilandi. Ayni paytda tadbirkorlikni moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimiga yo'naltirilayotgan davlat resurslari hajmi sezilarli darajada oshmoqda.

Shu bilan birga, amaliyotda tabiiy ravishda quyidagi savol qo'yiladi: xo'jalik yurituvchi subyekt, ta'rifi bo'yicha, tavakkalchilik asosida va o'z mablag'i hisobidan faoliyat yuritadi — nima uchun davlat ularning ayrim toifasini alohida moliyaviy qo'llab-quvvatlashi lozim? Bunday qo'llab-quvvatlash raqobat sharoitini buzmaydimi? Agar bu savolga javob faqat axloqiy yoki ijtimoiy adolat mulohazalari bilan berilsa, qo'llab-quvvatlash choralari tizimli emas, tasodifiy tanlanadi: vositalar bir-birini takrorlaydi, ayrim bozor nuqsonlari esa umuman qamrab olinmay qoladi.

Mazkur maqolaning maqsadi — ijtimoiy tadbirkorlikni davlat tomonidan moliyaviy qo'llab-quvvatlashning iqtisodiy asoslarini tizimlashtirish va bozor nuqsonining turi bilan unga qo'llaniladigan davlat vositasi o'rtasidagi muvofiqlik mezonini asoslashdan iborat. Tadqiqotning nazariy ahamiyati shundaki, u davlat aralashuvini normativ ("kerak") emas, pozitiv ("nima uchun") nuqtai nazardan asoslaydi; amaliy ahamiyati esa qo'llab-quvvatlash choralari loyihalashda vositani tanlash mantig'ini taqdim etishidir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Tadqiqot muammosi bo'yicha ilmiy adabiyotni shartli ravishda besh oqimga ajratish mumkin.

Birinchi oqim — jamoat sektori iqtisodiyotining klassik nazariyalari. A. Pigu tashqi samaralar nazariyasida ijobiy tashqi samara mavjud bo'lgan holatlarda xususiy foyda ijtimoiy foydadan past bo'lishi va natijada tovar yoki xizmatning bozor tomonidan yetarli darajada taklif etilmasligini ko'rsatib bergan [1]. R. Masgreyv merit tovarlar konsepsiyasi orqali jamiyat uchun zarur, ammo individual talab tomonidan yetarlicha qadrlanmaydigan ne'matlar toifasini ajratgan [2]. B. Vaysbrod uch sektorli iqtisodiyot modelida notijorat sektorning paydo bo'lishini bir vaqtning o'zida bozor va davlat nuqsonlari kuzatiladigan holat bilan izohlagan [3]. H. Hansmann shartnoma nuqsoni (contract failure) nazariyasida iste'molchi xizmat sifatini mustaqil baholay olmaydigan sharoitda notijorat maqomining o'zi ishonch signali vazifasini bajarishini asoslagan [4]. L. Salamon esa ixtiyoriy sektor nuqsonlari — filantropik yetishmovchilik, partikulyarizm, paternalizm va amatyorlik — tufayli davlat bilan hamkorlik zarurligini ko'rsatgan [5].

Ikkinchi oqim — ijtimoiy tadbirkorlik nazariyasi. J. Diz ijtimoiy tadbirkorlikni ijtimoiy missiyani markazga qo'ygan holda tadbirkorlik xatti-harakatini amalga oshirish sifatida ta'riflagan [6]. J. Ostin, H. Stivenson va J. Vey-Skillern tijorat va ijtimoiy tadbirkorlikning qiyosiy tahlilida ularning resurslarni safarbar etish mantig'i tubdan farq qilishini ko'rsatgan [7]. J. Mair va I. Marti tadqiqot maydonining metodologik holatini tahlil qilgan [8]. Nazariy jihatdan eng muhim hissa F. Santosga tegishli: u ijtimoiy tadbirkorlikni "e'tibordan chetda qolgan, ijobiy tashqi samaraga ega muammolarga barqaror yechim izlash" sifatida ta'riflab, tijorat tadbirkori qiymatni o'zlashtirishni maksimallashtirsa, ijtimoiy tadbirkor qiymat yaratishni maksimallashtirib, o'zlashtirishni faqat faoliyatni davom ettirish darajasida saqlashini asoslagan [9].

Uchinchi oqim — gibril tashkilotlar va institutsional modellar. J. Defurni va M. Nissens Yevropa an'anasida ijtimoiy korxonani kooperativ va assotsiativ ildizlar bilan bog'lab tahlil qilgan [10]. J. Kerlin ijtimoiy korxonalarning mintaqaviy modellarini qiyoslab, ularning shakllanishi mamlakatning ijtimoiy siyosat tizimi va nodavlat sektor an'anasiga bog'liqligini ko'rsatgan [11]. J. Battilana va M. Li gibril tashkil etish (hybrid organizing) tadqiqotlarini umimlashtirgan [12], B. Doerti, H. Xou va F. Layon esa ijtimoiy korxonalarning gibril tabiati ularning resurs safarbarligi va boshqaruviga qanday ta'sir qilishini tizimlashtirgan [13]. A. Ibrohim, J. Battilana va J. Mair gibril tashkilotlarda missiyaning siljishi (mission drift) muammosini tahlil qilgan [14].

To'rtinchi oqim — ijtimoiy moliya. A. Nikolls ijtimoiy investitsiyalarning institutsionallasuvi jarayonida investitsion mantiq va investor ratsionalliklarining o'zaro ta'sirini tahlil qilgan [15]. A. Xyoxstedter va B. Shek

ta'sir investitsiyasi (impact investing) tushunchasining akademik va amaliy talqinlaridagi tafovutlarni ko'rsatgan [16]. T. Layons va J. Kikul ijtimoiy korxonalarni moliyalashtirish landshaftini tavsiflab, kapital taklifi bilan talabining tizimli mos kelmasligini qayd etgan [17]. M. Yunus va hammualiflari ijtimoiy biznes modellarning moliyaviy tuzilmasini shakllantirish masalasini ko'targan [18].

Beshinchi oqim — mahalliy tadqiqotlar. O'zbekiston iqtisodiyot fanida tadbirkorlikni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash masalasi faol o'rganilmoqda. M. X. Xomidov va hammualiflari davlat aralashuvining turli shakllarini, ularning samaradorligi hamda tadbirkorlik ekotizimiga ta'sirini umumlashtirgan [23]. D. A. Narmetova kichik biznesning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi va bandlikdagi o'rnini statistik tahlil qilib, moliyalashtirish manbalarining cheklanganligini sohaning asosiy to'sig'i sifatida ko'rsatgan [24]. D. T. Sanayeva Xitoy va Turkiya tajribasi asosida tadbirkorlik infratuzilmasini hududlarda rivojlantirish masalasini tahlil qilgan [25]. N. Turotova va K. Abdullayev oilaviy tadbirkorlikning ijtimoiy-iqtisodiy jihatlari hamda davlat qo'llab-quvvatlash choralarini o'rgangan [26]. O' U. Tursunboev tadbirkorlik faoliyatining kambag'allikni qisqartirishdagi rolini baholagan [27]. Ayollar tadbirkorligi bo'yicha eng to'liq baholash BMT Taraqqiyot dasturining 2025-yilgi hisobotida keltirilgan [28].

Shu bilan birga, mahalliy adabiyotning ustuvor e'tibori kichik biznes va xususiy tadbirkorlikka qaratilgan bo'lib, ijtimoiy tadbirkorlik mustaqil iqtisodiy kategoriya sifatida deyarli tadqiq etilmagan. Xususan, ijtimoiy korxonaning tijorat korxonasidan farq qiluvchi moliyaviy xulq-atvori — past ichki jamg'arish qobiliyati va kapitalga kirishdagi tizimli to'siqlar — alohida tahlil predmeti bo'lgan emas.

Umuman olganda, adabiyot tahlili quyidagi bo'shliqlarni ko'rsatadi. Birinchidan, davlat aralashuvining oqlanishi ko'pincha umumlashtirilgan "ijtimoiy foyda" argumenti bilan cheklanadi va bozor nuqsonining aniq turi bilan bog'lanmaydi. Ikkinchidan, moliyaviy vositalar tavsifi keng ishlab chiqilgan bo'lsa-da, qaysi vosita qaysi nuqsonni bartaraf etishi tizimlashtirilmagan — natijada amalda vositalar tanlovi ko'pincha institutsional inersiya asosida amalga oshiriladi. Uchinchidan, o'tish iqtisodiyoti sharoitida, ya'ni moliya bozori sayoz va institutlar shakllanish bosqichida bo'lgan mamlakatlarda ushbu masala deyarli tadqiq etilmagan. Mazkur maqola aynan ikkinchi va uchinchi bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot nazariy xarakterga ega bo'lib, unda ilmiy abstraksiya, qiyosiy-nazariy tahlil, tizimli yondashuv hamda mantiqiy modellashtirish usullaridan foydalanilgan. Nazariy manbalar bazasi Scopus va Web of Science ma'lumotlar bazalarida 2000–2025-yillarda nashr etilgan ishlar, jamoat sektori iqtisodiyotining klassik asarlari hamda O'zbekiston tadqiqotchilarining tadbirkorlikni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash bo'yicha nashrlaridan tashkil topgan. Manbalar "social entrepreneurship", "social enterprise financing", "market failure", "positive externality", "social finance" hamda "ijtimoiy tadbirkorlik", "tadbirkorlikni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash" kalit so'zlari bo'yicha tanlangan va mavzuviy sintez (thematic synthesis) usuli bilan umumlashtirilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlilning mantiqiy ketma-ketligi quyidagicha qurilgan: (a) ijtimoiy korxonaning iqtisodiy tabiatidan kelib chiqib, uning moliyaviy resurslarga bo'lgan ehtiyoji tijorat korxonasi ehtiyojidan qanday farq qilishi aniqlanadi; (v) ushbu farqning har bir manbai alohida bozor nuqsoni sifatida formallashtiriladi; (g) har bir nuqson turiga nazariy jihatdan mos keladigan davlat vositasi belgilanadi; (d) vositani qo'llashning ehtimoliy salbiy oqibatlari baholanadi. Bunday ketma-ketlik davlat aralashuvini apriori zarur deb hisoblamaslikka, balki har bir holatda uni alohida asoslashga imkon beradi.

Tadqiqotning cheklovi shundaki, u nazariy xarakterda bo'lib, taklif etilayotgan matritsaning empirik verifikatsiyasi keyingi tadqiqotlar predmeti hisoblanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ijtimoiy korxona yaratadigan qiymatning sezilarli qismi uning bozor daromadida aks etmaydi. Masalan, mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lmagan shaxsni ish bilan ta'minlagan korxona, o'z mahsuloti narxidan tashqari, jamiyat uchun bir qator qo'shimcha naflar yaratadi: ijtimoiy nafaqa to'lovlarining qisqarishi, budjetga soliq va ijtimoiy to'lovlarning kelib tushishi, oila daromadining oshishi, ijtimoiy izolyatsiyaning kamayishi. Ushbu naflarning hech biri korxona daromadiga aylanmaydi.

Bu Pigu ko'rsatgan klassik holat: xususiy chegaraviy foyda ijtimoiy chegaraviy foydadan past bo'lgani uchun bozor muvozanatidagi taklif hajmi ijtimoiy optimaldan kam bo'ladi. Nazariy jihatdan yechim ham klassik — subsidiya orqali xususiy foydani ijtimoiy foyda darajasiga ko'tarish. Muhim jihat shundaki, bu asos xayriya emas, samaradorlik argumentidir: davlat qo'llab-quvvatlashi resurs taqsimotini optimalga yaqinlashtiradi. Bundan operatsional xulosa kelib chiqadi: subsidiya hajmi korxona hajmiga emas, u yaratayotgan tashqi samara hajmiga proporsional bo'lishi kerak.

F. Santos taklif qilgan mantiqqa ko'ra, ijtimoiy tadbirkor qiymatni o'zlashtirishni maksimallashtirmaydi, balki uni faoliyatni davom ettirish uchun yetarli darajada saqlaydi [9]. Bu ixtiyoriy tanlov emas — ko'p hollarda u faoliyat sohasining tabiatidan kelib chiqadi: nishonli iste'molchining to'lov qobiliyati past, mehnat unumdorligi obyektiv sabablarga ko'ra pastroq, xizmat esa mehnat sig'imi yuqori.

Buning moliyaviy oqibati muhim va, bizning nazarimizda, adabiyotda yetarlicha urg'ulanmagan. Past o'zlashtirish darajasi ijtimoiy korxonaning ichki jamg'arish qobiliyatini cheklaydi, ya'ni u o'sishni o'z foydasi hisobidan moliyalashtira olmaydi va tashqi kapitalga tijorat korxonasiga qaraganda kuchliroq bog'lanadi. Ayni paytda aynan shu past o'zlashtirish darajasi uni kapital bozori uchun jozibasiz qiladi. Bu holatni shartli ravishda ijtimoiy tadbirkorlikning moliyaviy paradoksi deb atash mumkin: korxonaning ijtimoiy qiymati qanchalik yuqori bo'lsa, uning bozor kapitaliga kirish imkoniyati shunchalik past bo'ladi.

Ushbu nuqsonga adekvat javob subsidiya emas — subsidiya joriy xarajatni qoplaydi, kapitalga bo'lgan ehtiyojni emas. Nazariy jihatdan mos vosita — uzoq muddatli, past narxli va daromadlilikka nisbatan chidamli kapital, xalqaro adabiyotda "sabrlı kapital" (patient capital) deb ataladigan shakl [15; 17].

Ijtimoiy korxonaning asosiy mahsuloti — ijtimoiy natija — obyektiv o'lchash qiyin bo'lgan kattalikdir. Uni tekshirish kreditor uchun qimmatga tushadi, standartlashtirilgan metodika esa ko'p hollarda mavjud emas. H. Hansmann ko'rsatgan shartnoma nuqsoni [4] bu yerda kredit munosabatiga ko'chadi.

J. Stiglits va A. Vayss modeliga ko'ra, kreditor qarz oluvchining haqiqiy riskini aniqlay olmagan sharoitda foiz stavkasini oshirish orqali muvozanatga erisha olmaydi, chunki stavkaning oshishi eng ishonchli qarz oluvchilarni bozordan siqib chiqaradi (salbiy tanlov). Natijada kreditor stavkani emas, kredit hajmini cheklaydi — kredit ratsionlashi yuzaga keladi [19]. Ijtimoiy korxonalar bu mexanizmning tipik qurboni hisoblanadi: ular yuqori riskli emas, balki riski noma'lum qarz oluvchilardir.

Bu farq amaliy jihatdan hal qiluvchi ahamiyatga ega. Agar muammo riskning yuqoriligida bo'lsa, davlat uni o'z zimmasiga olishi (subsidiya) kerak; agar muammo risk haqidagi axborotning yetishmasligida bo'lsa, davlatning vazifasi butunlay boshqacha — axborot ishlab chiqarish va uni ishonchli qilish. Sertifikatlash, ijtimoiy natijani o'lchash standartlari, reyting va kredit kafolati fondi aynan shu funksiyani bajaradi. Bu holda davlat bozorni almashtirmaydi, uni ishlashga qodir holga keltiradi — bu esa fiskal jihatdan ancha arzon aralashuv shaklidir.

Ijtimoiy muammolarni xayriya va notijorat tashkilotlar hisobidan hal qilish g'oyasi L. Salamon ko'rsatgan to'rt cheklovga duch keladi: filantropik yetishmovchilik (resurs hajmi ehtiyojdan doimo kam), partikulyarizm (yordam eng ko'rinadigan guruhlariga yo'naltiriladi), paternalizm (resurs egasi ustuvorlikni belgilaydi) va amatyorklik (professional kadrlarning yetishmasligi) [5]. Bundan tashqari, xayriya oqimi konyunkturaga bog'liq va rejalashtirish uchun yaroqsiz.

Ijtimoiy tadbirkorlikning nazariy jozibadorligi ham shundadir: u xayriya oqimi o'rniga bozor daromadiga tayanadi va shu bilan barqarorlik masalasini qisman hal qiladi. Ammo bu almashuv to'liq emas — yuqorida ko'rsatilgan birinchi va ikkinchi nuqsonlar saqlanib qoladi. Shu sababli ijtimoiy tadbirkorlik davlat qo'llab-quvvatlashiga muqobil emas, balki uning yangi, samaraliroq kanalidir.

Sintez: uch nuqson kesishmasi. Yuqoridagi tahlil B. Vaysbrodning uch sektorli modeliga [3] yangi urg'u beradi. Ijtimoiy tadbirkorlik bozor nuqsoni (ijobiy tashqi samara ichkilashtirilmaydi), davlat nuqsoni (markazlashgan ta'minot xilma-xil va lokal ehtiyojlarga moslasha olmaydi) va ixtiyoriy sektor nuqsoni (resurs barqaror emas) bir vaqtda kuzatiladigan maydonda paydo bo'ladi. Bundan davlat qo'llab-quvvatlashining shakliga oid muhim xulosa kelib chiqadi: u na to'g'ridan-to'g'ri davlat ta'minoti (aks holda davlat nuqsoni takrorlanadi), na sof bozor mexanizmi (bozor nuqsoni saqlanadi), na grant taqsimoti (ixtiyoriy sektor nuqsoni ko'chiriladi) shaklida bo'lishi kerak. Adekvat shakl — gibrıd, ya'ni davlat resursi bozor mexanizmi orqali va natijaga bog'langan holda yetkaziladigan model.

Tadqiqotning asosiy natijasi sifatida bozor nuqsonining turi bilan davlat moliyaviy vositasi o'rtasidagi muvofiqlik matritsasi taklif etiladi (1-jadval).

Nuqson turi	Iqtisodiy mohiyati	Adekvat davlat vositasi	Asosiy xavf
Ijobiy tashqi samara ichkilashtirilmaydi	Ijtimoiy chegaraviy foyda xususiy foydadan yuqori	Pigu tipidagi subsidiya, soliq imtiyozi, ish haqi kompensatsiyasi	Subsidiyaga qaramlik; ichki samaradorlikning pasayishi
Qiymat yaratish va o'zlashtirish uzilishi	Ichki jamg'arish qobiliyatining pastligi	Uzoq muddatli imtiyozli kapital, ulushli moliyalashtirish, "sabrlil kapital"	Yumshoq budjet cheklovi [20]
Axborot assimetriyasi	Kredit ratsionlashi, salbiy tanlov [19]	Kredit kafolati fondi, sertifikatlash, natijani o'lchash standarti, reyting	Ma'naviy xavf (moral hazard); nazorat xarajatlarining o'sishi
Ixtiyoriy sektor nuqsoni	Resurs oqimining barqarorsizligi	Ijtimoiy buyurtma, ko'p yillik shartnoma	Davlatga qaramlik; missiyaning siljishi [14]
Talab tomonining shakllanmaganligi	Bozorga kirish to'sig'i	Davlat xaridi, xaridda ijtimoiy qiymat mezon	Raqobatning buzilishi; xarid narxining o'sishi

Intensivlik tamoyili. Davlat moliyaviy ko'magining hajmi korxonaning o'lchami, xodimlar soni yoki aylanmasiga emas, u yaratayotgan ijobiy tashqi samara hajmiga proporsional bo'lishi lozim. Amalda bu shuni anglatadiki, qo'llab-quvvatlash birligi sifatida korxona emas, ijtimoiy natija birligi (masalan, nishonli guruhdan bandlikka jalb etilgan bir shaxs yoki ko'rsatilgan bir xizmat) olinishi kerak. Bunday yondashuv qo'llab-quvvatlashning nishonliligini oshiradi va yirik korxonalar bilan kichik korxonalar o'rtasida moliyaviy ko'makni yanada mutanosib taqsimlash imkonini beradi.

Degressivlik tamoyili. Yuqorida ajratilgan nuqsonlar vaqt bo'yicha bir xil xatti-harakat qilmaydi va bu muhim, amaliy jihatdan e'tiborga olinishi lozim bo'lgan jihatdir. Axborot assimetriyasi vaqt o'tishi bilan tabiiy ravishda kamayadi: korxona kredit tarixini shakllantiradi, hisobot berish amaliyoti yig'iladi, natijalar kuzatiladi. Ijobiy tashqi samara esa barqaror saqlanadi — nishonli guruh xodimining mehnat unumdorligidagi farq obyektiv xarakterga ega. Bundan kelib chiqadiki, axborot muammosini yopishga qaratilgan vositalar (kafolat, subsidiyalangan foiz) degressiv, ya'ni vaqt bo'yicha kamayib boruvchi jadval asosida berilishi kerak, tashqi samarani kompensatsiya qiluvchi vositalar esa doimiy bo'lishi mumkin. Amaldagi tizimlarni takomillashtirish orqali vositalarni turli muddatlarga moslashtirish, korxonalar faoliyatining barqarorligini ta'minlash va qo'llab-quvvatlash samaradorligini oshirish mumkin.

Nihoyat, matritsa amaldagi siyosatni diagnostika qilish vositasi sifatida ham qo'llanilishi mumkin: agar mamlakatda qo'llanilayotgan choralar matritsaning bir-ikki qatorigagina to'g'ri kelsa, bu qolgan nuqsonlarni bartaraf etish uchun qo'shimcha imkoniyatlar mavjudligini va qo'llab-quvvatlash samaradorligini yanada oshirish mumkinligini bildiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Birinchidan, ijtimoiy tadbirkorlikni davlat tomonidan moliyaviy qo'llab-quvvatlash axloqiy yoki ijtimoiy adolat mulohazalari bilan emas, balki bozor nuqsonlarini bartaraf etish — ya'ni samaradorlik argumenti bilan asoslanadi. Bu farq amaliy ahamiyatga ega, chunki u qo'llab-quvvatlash hajmi va shaklini obyektiv mezon asosida belgilash imkonini beradi.

Ikkinchidan, davlat aralashuvini oqlaydigan to'rtta mustaqil asos ajratildi: ijobiy tashqi samaraning ichkilashtirilmasligi, qiymat yaratish va uni o'zlashtirish o'rtasidagi tizimli uzilish, axborot assimetriyasi natijasidagi kredit ratsionlashi hamda ixtiyoriy sektor nuqsonlari. Ular turli tabiatga ega bo'lgani uchun bitta universal vosita bilan bartaraf etilmaydi.

Uchinchidan, muallif tomonidan taklif etilgan matritsa har bir nuqson turiga adekvat davlat vositasini va uni qo'llashning asosiy xavfini belgilaydi. Matritsaning amaliy qiymati shundaki, u vositani tanlashni institutsional inersiya emas, nuqson diagnostikasi asosiga o'tkazadi.

To'rtinchidan, qo'llab-quvvatlashning intensivlik tamoyili subsidiya hajmini korxona o'lchamiga emas, yaratilgan ijtimoiy natija birligiga bog'lashni; degressivlik tamoyili esa axborot bilan bog'liq vositalarni vaqt bo'yicha kamayib boruvchi jadval asosida berishni talab etadi.

Beshinchidan, tadqiqot natijalari ko'rsatadiki, bir turdagi vositaga — masalan, imtiyozli kreditlashga — asoslangan qo'llab-quvvatlash tizimi tarkibiy jihatdan chala bo'ladi, chunki u faqat kapital qiymati muammosini qisman yopadi, tashqi samara va axborot muammolarini esa umuman hal qilmaydi.

Keyingi tadqiqotlarning istiqbolli yo'nalishi — taklif etilgan matritsa asosida amaldagi milliy qo'llab-quvvatlash tizimining tarkibiy tahlilini o'tkazish va nuqsonlarning qaysi biri qamrab olinmaganini empirik aniqlashdan iborat.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Pigou A.C. The Economics of Welfare. — London: Macmillan and Co., 1920. — 976 p.
2. Musgrave R.A. The Theory of Public Finance: A Study in Public Economy. — New York: McGraw-Hill, 1959. — 628 p.
3. Weisbrod B.A. Toward a Theory of the Voluntary Nonprofit Sector in a Three-Sector Economy // *Altruism, Morality and Economic Theory* / Ed. by E.S. Phelps. — New York: Russell Sage Foundation, 1975. — P. 171–195.
4. Hansmann H.B. The Role of Nonprofit Enterprise // *The Yale Law Journal*. — 1980. — Vol. 89, No. 5. — P. 835–901.
5. Salamon L.M. Of Market Failure, Voluntary Failure, and Third-Party Government: Toward a Theory of Government-Nonprofit Relations in the Modern Welfare State // *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. — 1987. — Vol. 16, No. 1–2. — P. 29–49.
6. Dees J.G. The Meaning of “Social Entrepreneurship”. — Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership, Stanford University, 1998. — 6 p.
7. Austin J., Stevenson H., Wei-Skillern J. Social and Commercial Entrepreneurship: Same, Different, or Both? // *Entrepreneurship Theory and Practice*. — 2006. — Vol. 30, No. 1. — P. 1–22.
8. Mair J., Martí I. Social Entrepreneurship Research: A Source of Explanation, Prediction, and Delight // *Journal of World Business*. — 2006. — Vol. 41, No. 1. — P. 36–44.
9. Santos F.M. A Positive Theory of Social Entrepreneurship // *Journal of Business Ethics*. — 2012. — Vol. 111, No. 3. — P. 335–351.
10. Defourny J., Nyssens M. Social Enterprise in Europe: Recent Trends and Developments // *Social Enterprise Journal*. — 2008. — Vol. 4, No. 3. — P. 202–228.
11. Kerlin J.A. A Comparative Analysis of the Global Emergence of Social Enterprise // *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*. — 2010. — Vol. 21, No. 2. — P. 162–179.
12. Battilana J., Lee M. Advancing Research on Hybrid Organizing: Insights from the Study of Social Enterprises // *Academy of Management Annals*. — 2014. — Vol. 8, No. 1. — P. 397–441.
13. Doherty B., Haugh H., Lyon F. Social Enterprises as Hybrid Organizations: A Review and Research Agenda // *International Journal of Management Reviews*. — 2014. — Vol. 16, No. 4. — P. 417–436.
14. Ebrahim A., Battilana J., Mair J. The Governance of Social Enterprises: Mission Drift and Accountability Challenges in Hybrid Organizations // *Research in Organizational Behavior*. — 2014. — Vol. 34. — P. 81–100.
15. Nicholls A. The Institutionalization of Social Investment: The Interplay of Investment Logics and Investor Rationalities // *Journal of Social Entrepreneurship*. — 2010. — Vol. 1, No. 1. — P. 70–100.
16. Höchstädter A.K., Scheck B. What's in a Name: An Analysis of Impact Investing Understandings by Academics and Practitioners // *Journal of Business Ethics*. — 2015. — Vol. 132, No. 2. — P. 449–475.
17. Lyons T.S., Kickul J.R. The Social Enterprise Financing Landscape: The Lay of the Land and New Research on the Horizon // *Entrepreneurship Research Journal*. — 2013. — Vol. 3, No. 2. — P. 147–159.
18. Yunus M., Moingeon B., Lehmann-Ortega L. Building Social Business Models: Lessons from the Grameen Experience // *Long Range Planning*. — 2010. — Vol. 43, No. 2–3. — P. 308–325.
19. Stiglitz J.E., Weiss A. Credit Rationing in Markets with Imperfect Information // *The American Economic Review*. — 1981. — Vol. 71, No. 3. — P. 393–410.
20. Kornai J. The Soft Budget Constraint // *Kyklos*. — 1986. — Vol. 39, No. 1. — P. 3–30.
21. OECD. Social Impact Investment 2019: The Impact Imperative for Sustainable Development. — Paris: OECD Publishing, 2019. — 210 p.
22. European Commission. Social Enterprises and Their Ecosystems in Europe: Comparative Synthesis Report. — Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2020. — 194 p.
23. Xomidov M.X., Foziljonov R.Q., Do'smatov M.E. Mamlakatimizda davlat tomonidan tadbirkorlik sohani qo'llab-quvvatlanishi ahamiyati va hozirgi holati. — 2024. — B. 65–74. — DOI: 10.5281/zenodo.10912753.
24. Narmetova D.A. O'zbekistonda kichik biznesning iqtisodiy salohiyati: statistik tahlil va rivojlanish istiqbollari // *Innovations in Science and Technologies*. — 2025. — Maxsus son. — B. 254–260. — DOI: 10.5281/zenodo.15619810.
25. Sanayeva D.T. O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlik sohasini rivojlantirishda xorij tajribasini qo'llashda ularning ulkan imkoniyatlaridan foydalanish // *Journal of Contemporary World Studies*. — 2025. — Vol. 3, No. 1. — B. 84–93. — DOI: 10.5281/zenodo.14744260.

26. Turopova N., Abdullayev K. O'zbekistonda kichik biznes va oilaviy tadbirkorlik // Journal of Universal Science Research. – 2024. – Vol. 2, No. 11. – B. 123–126. – DOI: 10.5281/zenodo.14170389.
27. Tursunboev O'.U. O'zbekistonda kambag'allik darajasini pasaytirishda tadbirkorlarning ta'siri: Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. – 2024. – DOI: 10.5281/zenodo.14729594.
28. BMT Taraqqiyot dasturi. O'zbekistonda ayollar tadbirkorligi: baholash va tavsiyalar. – Toshkent: BMTTD, 2025. – 96 b.
29. O'zbekiston Respublikasining Tadbirkorlik kodeksi // O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlar bazasi. – www.lex.uz

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 9/3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>